

CONSEIL D'ÉTAT
section de législation

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

avis 74.886/4
du 13 décembre 2023

advies 74.886/4
van 13 december 2023

sur

over

un projet d'arrêté royal 'relatif
à l'immatriculation des
bateaux de navigation
intérieure'

een ontwerp van koninklijk
besluit 'inzake teboekstelling
van binnenschepen'

Le 16 novembre 2023, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Vice-Premier Ministre et Ministre de la Mobilité à communiquer un avis dans un délai de trente jours, sur un projet d'arrêté royal 'relatif à l'immatriculation des bateaux de navigation intérieure'.

Le projet a été examiné par la quatrième chambre le 13 décembre 2023. La chambre était composée de Bernard BLERO, président de chambre, Luc CAMBIER et Dimitri YERNAULT, conseillers d'État, Christian BEHRENDT et Marianne DONY, assesseurs, et Charles-Henri VAN HOVE, greffier.

Le rapport a été présenté par Yves CHAUFFOUREAUX, premier auditeur.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de Bernard BLERO.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 13 décembre 2023.

*

Op 16 november 2023 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vice-eersteminister en Minister van Mobiliteit verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'inzake teboekstelling van binnenschepen'.

Het ontwerp is door de vierde kamer onderzocht op 13 december 2023. De kamer was samengesteld uit Bernard BLERO, kamervoorzitter, Luc CAMBIER en Dimitri YERNAULT, staatsraden, Christian BEHRENDT en Marianne DONY, assessoren, en Charles-Henri VAN HOVE, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Yves CHAUFFOUREAUX, eerste auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Bernard BLERO.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 13 december 2023.

*

Comme la demande d'avis est introduite sur la base de l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 2°, des lois 'sur le Conseil d'État', coordonnées le 12 janvier 1973, la section de législation limite son examen au fondement juridique du projet, à la compétence de l'auteur de l'acte ainsi qu'à l'accomplissement des formalités préalables, conformément à l'article 84, § 3, des lois coordonnées précitées.

Sur ces trois points, le projet appelle les observations suivantes.

PRÉAMBULE

Son absence d'incidence budgétaire n'ayant pas été contestée par l'Inspecteur général des Finances, dans son avis du 25 août 2023, le projet examiné n'a pas été soumis à l'accord de la Secrétaire d'État au Budget.

L'alinéa 5 sera dès lors omis.

DISPOSITIF

Article 2

Le projet examiné s'inspire, pour assurer l'exécution des dispositions du Code belge de la Navigation relatives à l'immatriculation des bateaux de navigation intérieure, des règles prévues par l'arrêté royal du 26 juin 2020 'relatif à l'enregistrement des navires de mer'.

Contrairement à l'article 14, alinéa 2, de l'arrêté royal du 26 juin 2020, qui prévoit que « [...] l'exploitation du navire doit se faire au départ de la Belgique », l'article 2, alinéa 1er, du projet examiné prévoit que peuvent aussi être immatriculés des bateaux de navigation intérieure utilisés dans l'Espace Économique Européen, en Suisse, en Moldavie, en Ukraine ou en Serbie.

Interrogé sur cette différence de traitement, la fonctionnaire déléguée a répondu :

« Graag wijs ik er op dat er een fundamenteel verschil is tussen de registratie van zeeschepen en de teboekstelling van binnenschepen.

De registratie van een zeeschip heeft ook een publiekrechtelijke functie, namelijk het registreren van het schip zodat het de Belgische vlag kan voeren en dus Belgische nationaliteit kan krijgen. Anderzijds is het ook nodig om er zakelijke rechten zoals eigendom en hypotheek op in te schrijven zodat deze tegenstelbaar gemaakt kunnen worden tegenover derden. Zeeschepen en binnenschepen zijn roerend van aard, maar volgen wat deze aspecten betreft het onroerend goed. Voor binnenschepen geldt enkel het privaatrechtelijk luik, vandaar ook het verschil in benaming tussen 'registratie' en 'teboekstelling'.

Ingevolge internationale reglementering (UNCLOS) moet er voor de registratie van een zeeschip steeds een band zijn met de Staat waar het schip geregistreerd is 'genuine link'. Dit vertaalt zich in onze wetgeving door op te nemen dat er exploitatie vanuit België moet zijn.

De teboekstelling van de binnenschepen is tot op heden steeds universeel geweest, wat wil zeggen dat er geen voorwaarden aan verbonden waren. Toch is er in het voorliggende ontwerp kb voor geopteerd om het toepassingsgebied wat te vernauwen om zo te vermijden dat binnenschepen die geen enkele band met België of de ruimere Europese regio waar binnenschepen varen, een teboekstelling in België zouden vragen ».

Il est pris acte de ces explications, lesquelles mériteraient de figurer dans un rapport au Roi.

Article 10

L'article 10 sera complété par l'ajout des mots « du Code belge de la Navigation » après les mots « l'article 1.2.1.3 » et les mots « l'art. 3.2.1.1 ».

Article 12

Aux alinéas 2 et 3, le règlement (UE) 2016/679 du Parlement européen et du Conseil du 27 avril 2016 'relatif à la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel et à la libre circulation de ces données, et abrogeant la directive 95/46/CE (règlement général sur la protection des données)', sera mentionné avec son intitulé complet.

Article 13

L'article 13 du projet dispose :

« Disposition transitoire

Conformément au présent arrêté, les certificats d'immatriculation sont délivrés pour les bateaux de navigation intérieure qui sont immatriculés à partir de la date d'entrée en vigueur du présent arrêté ».

Interrogée sur la portée de cette disposition transitoire, la fonctionnaire déléguée a répondu :

« Wat het certificaat van teboekstelling betreft en de overgangsmaatregel hieromtrent wil ik nog het volgende toevoegen:

Het certificaat van teboekstelling werd ingevoerd door art. 3.2.1.2. BSW, eigenlijk naar analogie van het certificaat van registratie voorzien in [art. 2.2.1.3 en 2.2.1.4] BSW. Dit laatste is een scheepsgebonden document waar gevolgen aan verbonden zijn, met name de verplichting om de Belgische vlag te voeren. Aan het certificaat van teboekstelling zijn dergelijke gevolgen niet verbonden. Bovendien levert het Belgisch Scheepsregister in het kader van art. 1.2.1.3. getuigschriften af inzake de teboekstelling van een binnenschip, nl. 'getuigschriften van teboekstelling'. Het bijkomende certificaat van teboekstelling zou in die zin niet echt een meerwaarde bieden. Er is toen overwogen om het certificaat van teboekstelling te schrappen uit het BSW, maar uiteindelijk is ervoor geopteerd om het althans voorlopig te laten staan, maar wel te bepalen dat het getuigschrift afgeleverd door het Belgisch Scheepsregister aan de eigenaar of diens gemachtigde in toepassing van

art. 1.2.1.3, overeenkomt met het certificaat van teboekstelling bedoeld in art. 3.2.1.1. BSW.

De overgangsmaatregel is er omdat er nooit een verplichting is geweest om een getuigschrift van teboekstelling aan boord te hebben en dat vanaf de inwerkingtreding van het KB dit dus wel verplicht zal worden aangezien het samenvalt met het certificaat van teboekstelling dat verplicht aan boord gehouden moet worden.

Misschien is deze overgangsmaatregel wel overbodig omdat het certificaat van registratie al eerder was ingevoerd in het Belgisch Scheepvaartwetboek, maar aangezien er geen uitvoering aan was gegeven de facto niet kon uitgereikt worden ».

Telle qu'elle est rédigée, la disposition transitoire de l'article 13 est effectivement inutile et peut donc être omise. Il va en effet de soi que les certificats d'immatriculation ne seront délivrés qu'à partir de l'entrée en vigueur de l'arrêté en projet.

Les explications précitées mériteraient toutefois de figurer dans un rapport au Roi.

*

Aangezien de adviesaanvraag is ingediend op basis van artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten ‘op de Raad van State’, gecoördineerd op 12 januari 1973, beperkt de afdeling Wetgeving overeenkomstig artikel 84, § 3, van de voornoemde gecoördineerde wetten haar onderzoek tot de rechtsgrond van het ontwerp, de bevoegdheid van de steller van de handeling en de te vervullen voorafgaande vormvereisten.

Wat die drie punten betreft, geeft het ontwerp aanleiding tot de volgende opmerkingen.

AANHEF

Aangezien de inspecteur-generaal van Financiën in zijn advies van 25 augustus 2023 niet heeft betwist dat het voorliggende ontwerp geen budgettaire weerslag heeft, is het ontwerp niet ter akkoordbevinding voorgelegd aan de staatssecretaris voor Begroting.

Het vijfde lid moet dan ook worden weggelaten.

DISPOSITIEF

Artikel 2

Om uitvoering te geven aan de bepalingen van het Belgisch Scheepvaartwetboek inzake de teboekstelling van binnenschepen, volgt het voorliggende ontwerp het voorbeeld van de regels waarin het koninklijk besluit van 26 juni 2020 ‘inzake registratie van zeeschepen’ voorziet.

Anders dan artikel 14, tweede lid, van het koninklijk besluit van 26 juni 2020, waarin wordt gesteld dat “(...) de exploitatie van het zeeschip vanuit België [moet] geschieden”, bepaalt artikel 2, eerste lid, van het voorliggende ontwerp dat ook binnenschepen die binnen de Europese Economische Ruimte, in Zwitserland, Moldavië, Oekraïne of Servië worden gebruikt, te boek kunnen worden gesteld.

Op een vraag over dat verschil in behandeling heeft de gemachtigde ambtenaar het volgende geantwoord:

“Graag wijs ik er op dat er een fundamenteel verschil is tussen de registratie van zeeschepen en de teboekstelling van binnenschepen.

De registratie van een zeeschip heeft ook een publiekrechtelijke functie, namelijk het registreren van het schip zodat het de Belgische vlag kan voeren en dus Belgische nationaliteit kan krijgen. Anderzijds is het ook nodig om er zakelijke rechten zoals eigendom en hypotheek op in te schrijven zodat deze tegenstelbaar gemaakt kunnen worden tegenover derden. Zeeschepen en binnenschepen zijn roerend van aard, maar volgen wat deze aspecten betreft het onroerend goed. Voor binnenschepen geldt enkel het privaatrechtelijk luik, vandaar ook het verschil in benaming tussen ‘registratie’ en ‘teboekstelling’.

Ingevolge internationale reglementering (UNCLOS) moet er voor de registratie van een zeeschip steeds een band zijn met de Staat waar het schip geregistreerd is ‘genuine link’. Dit vertaalt zich in onze wetgeving door op te nemen dat er exploitatie vanuit België moet zijn.

De teboekstelling van de binnenschepen is tot op heden steeds universeel geweest, wat wil zeggen dat er geen voorwaarden aan verbonden waren. Toch is er in het voorliggende ontwerp kb voor geopteerd om het toepassingsgebied wat te vernauwen om zo te vermijden dat binnenschepen die geen enkele band met België of de ruimere Europese regio waar binnenschepen varen, een teboekstelling in België zouden vragen”.

Er wordt akte genomen van deze toelichting, die in een verslag aan de Koning zou moeten worden opgenomen.

Artikel 10

In artikel 10 moeten de woorden “van het Belgisch Scheepvaartwetboek” worden toegevoegd na de woorden “art. 1.2.1.3” en na de woorden “art. 3.2.1.1”.

Artikel 12

In het tweede en het derde lid moet verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 ‘betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)’ met haar volledige opschrift worden vermeld.

Artikel 13

Artikel 13 van het ontwerp luidt als volgt:

“Overgangsbepaling

De certificaten van teboekstelling overeenkomstig dit besluit worden afgeleverd voor binnenschepen die [te boek gesteld] worden vanaf de datum van inwerkingtreding van dit besluit”.

Op de vraag wat de draagwijdte is van die overgangsbepaling heeft de gemachtigde ambtenaar het volgende geantwoord:

“Wat het certificaat van teboekstelling betreft en de overgangsmaatregel hieromtrent wil ik nog het volgende toevoegen:

Het certificaat van teboekstelling werd ingevoerd door art. 3.2.1.2. BSW, eigenlijk naar analogie van het certificaat van registratie voorzien in [art. 2.2.1.3 en 2.2.1.4] BSW. Dit laatste is een scheepsgebonden document waar gevolgen aan verbonden zijn, met name de verplichting om de Belgische vlag te voeren. Aan het certificaat van teboekstelling zijn dergelijke gevolgen niet verbonden. Bovendien levert het Belgisch Scheepsregister in het kader van art. 1.2.1.3. getuigschriften af inzake de teboekstelling van een binnenschip, nl. ‘getuigschriften van teboekstelling’. Het bijkomende certificaat van teboekstelling zou in

die zin niet echt een meerwaarde bieden. Er is toen overwogen om het certificaat van teboekstelling te schrappen uit het BSW, maar uiteindelijk is ervoor geopteerd om het althans voorlopig te laten staan, maar wel te bepalen dat het getuigschrift afgeleverd door het Belgisch Scheepsregister aan de eigenaar of diens gemachtigde in toepassing van art. 1.2.1.3, overeenkomt met het certificaat van teboekstelling bedoeld in art. 3.2.1.1. BSW.

De overgangsmaatregel is er omdat er nooit een verplichting is geweest om een getuigschrift van teboekstelling aan boord te hebben en dat vanaf de inwerkingtreding van het KB dit dus wel verplicht zal worden aangezien het samenvalt met het certificaat van teboekstelling dat verplicht aan boord gehouden moet worden.

Misschien is deze overgangsmaatregel wel overbodig omdat het certificaat van registratie al eerder was ingevoerd in het Belgisch Scheepvaartwetboek, maar aangezien er geen uitvoering aan was gegeven *de facto* niet kon uitgereikt worden”.

Zoals de overgangsbepaling van artikel 13 momenteel luidt, is ze inderdaad overbodig en kan ze dus worden weggelaten. Het spreekt immers vanzelf dat de certificaten van teboekstelling pas vanaf de inwerkingtreding van het ontworpen besluit zullen worden afgeleverd.

Het verdient evenwel aanbeveling de zo-even aangehaalde toelichting op te nemen in een verslag aan de Koning.

LE GREFFIER – DE GRIFFIER

LE PRÉSIDENT – DE VOORZITTER

Charles-Henri VAN HOVE

Bernard BLERO